

URGENTE MEDICALE

Dr. Carmen Niculescu, Dr. Ileana Puiu, Dr. Roxana Mustafa
Sub redacția Prof. Dr. Genghiz Mustafa
Editura Medicală Universitară, Craiova, 2005

Apariția lucrării „Urgențe medicale“, elaborată de un colectiv de cadre didactice de la Clinica de Pediatrie a Universității de Medicină din Craiova, sub redacția Prof. Dr. Genghiz Mustafa, constituie un eveniment important în publicistica pediatrică.

Cartea răspunde unei necesități permanente de informare a medicului pediatru și a cerinței obiective legată de dezvoltarea asistenței medicale de urgență. Cartea se adresează atât „pregătirii“ personalului medical – în speță, în cazul de față, pediatriilor – pediatria fiind, în mare măsură, o medicină de urgență (se poate spune că pediatria este un fel de „chirurgie de urgență“ care impune ca pediatrii să fie în permanență în stare de veghe și, uneori, chiar în stare de alarmă, gata să intervină prompt, cu pricepere și energie, atunci când este nevoie – Rusescu A., Popescu V., 1957).

Se poate spune că urgențele în pediatrie pot fi: urgențe în stabilirea diagnosticului, urgențe terapeutice în stările clinice grave, urgențe ce apar în evoluția unor boli sau complicații ale acestora, urgențe legate de vârstă (în special la nou-născut și copilul mic), urgențe în profilaxie (Rusescu A., Popescu V., 1957).

Lucrarea este structurată în 12 capitole.

Capitolul I prezintă „**Insuficiența respiratorie acută**“, cu date referitoare la fiziopatologie, etiologie, tablou clinic, tablou biologic și tratament (ameliorarea oxigenării sângelui, ameliorarea ventilației, terapia adjuvantă).

Capitolul II prezintă „**Insuficiența activității cardiace**“ (insuficiența cardiocirculatorie globală), autorii referindu-se la etiologie, fiziopatologie, manifestări clinice, tipuri patogenice de insuficiență a activității cardiace, explorări paraclinice, diagnosticul insuficienței activității cardiace, explorări paraclinice, diagnosticul insuficienței activității cardiace, evoluție, prognostic, tratament și protocol de urgență. În continuare în capitolul II se prezintă edemul pulmonar acut și stopul cardio-respirator.

Capitolul III abordează „**Hipovolemia acută**“ – șocul, trecându-se în revistă etiologia, mecanismele fiziopatologice, tipurile fiziopatologice (deshidratarea

hipertonă – celulară, deshidratarea hipotonă – extracelulară), tabloul clinic, tabloul biologic, tratamentul și principiile generale în rehidratarea standard.

Capitolul IV prezintă „**Depresia stării de conștiență – comele**“. Autorii abordează clasificarea comelor, diagnosticul diferențial, precizarea etiologiei, examenul clinic, examenele paraclinice. Capitolul IV are în continuare o prezentare pe larg a etiologiei comelor (hipoglicemică, diabetică, hepatică), a tratamentului – măsuri de urgență, măsuri specifice (în raport cu etiologia), precum și a prognosticului.

Capitolul V expune „**Manifestările convulsivante**“, autorii precizând fiziopatologia manifestărilor convulsivante la vârstă mică, manifestările clinice și EEG, etiologie (pe vârste: convulsiile neonatale, ale sugarului și copilului mic, ale copilului mare) și tratamentul.

Capitolul VI abordează „**Hipertensiunea intracraniană**“, autorii aducând date despre eptogenia sindromului de HIC cu evoluție lentă (etiologie, manifestări clinice, explorări imagistice, diagnostic diferențial), sindromul de HIC instalat brusc (etiologie, manifestări clinice, tratament).

Capitolul VII prezintă „**Disfuncția renală**“ – **Insuficiența renală acută**, făcându-se referiri la etiologie, mecanisme patogenice, fiziopatologie, tablou clinic, tablou biologic, diagnostic diferențial, evoluție, tratament, monitorizare, indicații pentru hemodializă sau dializă peritoneală.

Capitolul VIII abordează „**Disfuncția acută hepatică**“ – **insuficiența hepatică fulminantă** cu trecerea în revistă a etiologiei, patogeniei, tabloului clinic, tabloului biologic și imagistic, evoluției și complicațiilor, tratamentului și transplantului hepatic.

Capitolul IX expune „**Hipoxemia anemică acută**“ cu evaluarea clinică și paraclinică, etiologia, clasificarea fiziopatologică (posthemoragică, hemoliză, tulburări de hemostază – vasculopatii, trombocitopenii, coagulopatii) și tratament.

Capitolul X prezintă „**Dezechilibrul sistemelor tampon acido-bazice plasmatică**“. Autorii trec în

revistă homeostazia acido-bazică, pH-ul sanguin, sistemele tampon, mecanismele biologice de reglare – efortul pulmonar, efortul renal – reglarea prin schimb de ioni, reglarea biologică prin activitatea specifică tisulară, evaluarea parametrilor biochimici specifici status-ului acido-bazic. În continuare se prezintă tulburările echilibrului acido-bazic, acidoza metabolică [prin exces de ioni de hidrogen, prin exces de radicali, acizi nevolatili pe cale exogenă, prin deficitul eliminării ionilor de hidrogen pe cale renală (nefropatii câștigate, disfuncții tubulare distale), prin deficit primar de baze (pierderi digestive, pierderi renale) mecanisme de compensare în acidoza metabolică, manifestări clinice, tratament], acidoza respiratorie (hipoventilație alveolară prin afectare extrapulmonară, hipoventilație alveolară prin afectare pulmonară – acidoza respiratorie de origine pulmonară – mecanisme de compensare, manifestări clinice, tratament).

Autorii descriu în continuare alcaloza metabolică (etiologie, mecanisme de compensare, manifestări clinice, paraclinice, tratament) și alcaloza respiratorie (etiologie, hiperventilație de tip central, de tip hipoxic, prin asistare mecanică, mecanisme compensatorii, manifestări clinice tratament).

Capitolul XI tratează tulburările perioadei de adaptare neonatală ca: suferința neonatală inițială, urgență majoră, ce este consecința perturbării unor factori hemodinamici și metabolici implicați în diverse etape ale procesului de adaptare neonatală inițială; suferința neonatală inițială respiratorie (apneea tranzitorie, asfixia albastră, asfixia albă, forma comatoasă); suferința neonatală inițială de origine respiratorie prin tulburări de dinamică ventilatorie după inițierea respirației (inhalare de lichid amniotic, tulburări de resorbție a lichidelor pulmonare, boala membranelor hialine, pneumotorax-ul); suferința neonatală inițială de origine cardiovasculară (prin anomalii structurale cardiovasculare – cardiopatii congenitale, cardiomiopatii): suferința neonatală inițială de origine neurologică – sindromul neuro-vascular acut (prin impact traumatic cranio-cerebral, prin impact biochimic – EHIP, prematuritate; suferința neonatală inițială de origine metabolică (hipoglicemia neonatală, hipocalcemia neonatală); suferința neonatală de origine metabolică cu manifestări ulterioare (hipoxia hipoxemică, sindromul biochimic hipoxie-hipercarbie); suferința neonatală inițială de origine endocrină (adrenală), ce este consecința hipoxiei severe perinatale în nașteri distocice; suferința neonatală inițială de origine hematologică prin deperdiție brutală și masivă a volumului eritrocitar circulant (secundară decolării premature și excesive a placentei cu transfuzie

feto-maternă, hemoragie intracraniană, boală hemoragică primară prin șoc infecțios neonatal, coagulare diseminată intravasculară – CID), prin deglobulizare brutală în boala hemolitică prin incompatibilitate în sistemul Rh, mai rar în sistemul ABO cu test Coombs direct.

Capitolul XII – Impactul toxic – prezintă intoxicațiile medicamentoase, cu substanțe de uz casnic (detergenți, substanțe corozive, solvenți organici, insecticide, raticide, pesticide, hidrocarburi volatile, produse cosmetice) și toxice diverse (alcool, monoxid de carbon, alimentare, vegetale). Se insistă asupra modalității intoxicației, mecanismelor fiziopatologice, diagnosticului (anamneza, examenul clinic, examenele paraclinice, tratamentul, măsurile preventive).

Utilitatea lucrării considerăm că rezidă nu numai în încercarea de a prezenta sistematic urgențele majore întâlnite în practica pediatrică, ci și în intenția de a familiariza practicienii pediatri, în special pe cei la începutul carierei medicale, cu o serie de aspecte medicale ale pediatriei, plecând de la datele bine cunoscute la datele cele mai noi prezentate în literatură, rezultat al progreselor majore aduse de cele 4 momente care au revoluționat medicina: genetica, imunologia, tehnologia imagistică și în prezent – în curs de dezvoltare – biologia moleculară.

Se subliniază frecvența și gravitatea bolilor la copil, în special la vârsta mică (nou-născut, sugar), se insistă asupra fiziopatologiei diverselor entități prezentate, deoarece doar cunoscând corect datele de fiziopatologie putem înțelege mai bine caracterul de urgență al diferitelor boli; prin cunoașterea fiziopatologiei putem, de asemenea, alege mijloacele terapeutice cele mai indicate și ne putem explica modul lor de acțiune.

În schema logică de prezentare a materialului se abordează cunoștințele „up-to-date“ pentru fiecare entitate, privind etiologia, fiziopatologia, tabloul clinic, tabloul paraclinic, diagnosticul, evoluția, prognosticul și tratamentul.

Pe lângă prelucrarea critică a unui important material bibliografic la fiecare capitol în parte, se întrevede pregnant din text, pe lângă referințe din tratatele clasice și revistele medicale (foarte multe apărute în ultimii ani) și un număr important de referințe bibliografice autohtone.

Stilul lucrării este elevat, clar, concis, ceea ce conduce la receptarea mai ușoară a materialului științific prezentat.

Elaborată modern, lucrarea „*Urgențe medicale*“ are ca dominante valoarea științifică, prezentarea didactică, importanța practică.

Prof. Dr. Valeriu Popescu

RĂSPUNSURI CORECTE LA ÎNTREBĂRILE DIN NR. 1/2007 AL REVISTEI ROMÂNE DE PEDIATRIE

Întrebări/ răspunsuri	A	B	C	D	E
1	+	+	+		+
2				+	+
3				+	
4					+
5					+
6		+	+	+	+
7				+	
8	+	+	+	+	
9	+				
10				+	
11			+		
12		+			
13	+	+	+	+	
14	+	+	+		+
15			+		
16			+		
17		+			
18					+
19		+		+	+
20		+			+

